

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Акушерство та гінекологія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Медичний інститут. Кафедра акушерства, гінекології та планування сім'ї
Розробник(и)	Нікітіна Ірина Миколаївна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	2 тижні протягом 8-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 3 кредити ЄКТС, 90 годин, з яких 66 годин становить контактна робота з викладачем (56 годин практичних занять та 10 годин лекцій), 24 години становить самостійна робота
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	"Крок-1", Необхідні знання з: латинської мови та медичної термінології, - медичної біології, - медичної інформатики, - анатомії людини, - фізіології, - гістології, цитології та ембріології, - біологічної та біоорганічної хімії, - мікробіології, вірусології та імунології, - патоморфології, - патофізіології, - фармакології, - гігієни та екології, - пропедевтики педіатрії, - сестринської практики, - радіології.
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є досягнення студентами сучасних знань та професійних вмінь з фізіологічного та патологічного акушерства, консервативної та оперативної гінекології, засвоєння загальних принципів ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду, вміння аналізувати акушерську ситуацію та хірургічні ризики гінекологічної хвороби, використовувати основні та додаткові методи дослідження, демонструвати вміння та навички згідно освітньо-професійної програми (ОПП).

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.

Тема 1 Організація акушерсько-гінекологічної служби в Україні. Жіночий таз. Плід як об'єкт пологів.

Акушерство як галузь клінічної медицини, що розглядає фізіологічні та патологічні процеси, пов'язані з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом, його місце в системі загальної медицини. Завдання курсу акушерства. Основні історичні етапи розвитку акушерства та структура акушерської служби в Україні. Принципи організації і методи лікувально-профілактичної допомоги вагітним, роділлям і породіллям в Україні. Структура пологових лікувально-профілактичних закладів, особливості організації їх роботи. Таз з анатомічної та акушерської точок зору. Будова і розміри жіночого таза. Площини і розміри малого таза. Вимірювання розмірів таза. Додаткові розміри таза. Тазове дно. Будова і розміри голівки та тулуба плода. Ознаки доношеності та зрілості плода. Освоєння практичних навичок у симуляційному центрі на фантомі: вимірювання розмірів таза за допомогою тазоміра, вимірювання індекса Соловйова, вимірювання ромба Міхаеліса.

Тема 2 Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.

Запліднення та розвиток плідного яйця. Плацента, її будова і функція. Критичні періоди розвитку ембріона і плода. Адаптаційні процеси в організмі жінки під час вагітності. Диспансерне спостереження та догляд за вагітними. Особливості ведення вагітних в умовах жіночої консультації. Методи обстеження вагітної: діагностика ранніх та пізніх термінів вагітності. Топографія плода у матці. Ведення фізіологічної вагітності. Гравідограма. Лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції. Консультування в контексті ВІЛ-інфекції. Поняття консультування та його етичні принципи. Навички консультування. Визначення допологової відпустки і дати пологів. Харчування та гігієна вагітних. Догляд за молочними залозами. Перинатальна охорона плода. Вплив шкідливих факторів на ембріон та плід. Принципи фармакотерапії в ранні терміни вагітності з позиції доказової медицини.

Тема 3 Фізіологія пологів. Знеболювання пологів.

Основні принципи ведення нормальних пологів. Психопрофілактична підготовка до пологів. Ініціація пологової діяльності. Причини настання пологів. Визначення готовності організму матері до пологів. Провісники пологів, прелімінарний період. Діагностика періодів і фаз пологів. Механізм скорочення міометрія під час перейм (контракції, ретракції, дистракції). Перебіг першого, другого і третього періодів пологів. Ведення пологів. Підтримуючий догляд під час пологів і розродження. Порядок запису партограми. Моніторинг стану плода в пологах. Методи реєстрації скорочень матки та серцебиття плода. Біомеханізм пологів при передньому та задньому виді потиличного передлежання. Активне ведення третього періоду пологів.

Тема 4 Фізіологія післяпологового періоду. Фізіологія періоду новонародженості. Реанімація новонароджених.

Фізіологія післяпологового періоду. Фізіологія періоду новонародженості. Ознаки відділення та видалення плаценти. Зовнішні прийоми виділення відділеної плаценти. Огляд плаценти після пологів. Первинний туалет новонародженого. Знеболювання пологів. Немедикаментозне та медикаментозне знеболення пологів з позиції доказової медицини. Вимоги до медикаментозного знеболювання. Клініка та ведення післяпологового періоду. Концепція грудного вигодовування. Післяпологова контрацепція: метод лактаційної аменореї (МЛА). Анатомо-фізіологічні особливості періоду новонародженості. Догляд за новонародженим. Переваги сумісного перебування матері та дитини. Особливості надання реанімаційної допомоги новонародженим у пологовій залі. Показання для надання реанімаційної допомоги новонародженим. Алгоритм надання реанімаційної допомоги новонародженим з позиції доказової медицини.

Тема 5 Аномалії розвитку плідного яйця. Багатоплідна вагітність.

Аномалії позазародкових елементів плідного яйця/плаценти, плідних оболонок і пупкового канатика. Міхурцевий занесок. Багатоводдя і маловоддя: причини, діагностика тактика ведення вагітності, наслідки для плода і новонародженого. Спадкові та вроджені захворювання плода. Діагностика. Показання до медико-генетичного консультування. Багатоплідна вагітність: класифікація, діагностика, особливості перебігу та ведення багатоплідної вагітності з позиції доказової медицини. Пологи при багатоплідній вагітності.

Тема 6 Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода. Ізоантигенна несумісність крові матері та плода.

Плацентарна дисфункція, дистрес плода, затримка розвитку плода: фактори ризику, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності, профілактика. Методи діагностики стану плода: неінвазивні - УЗД, КТГ, біофізичний профіль плода, доплерометрія, МРТ; інвазивні - амніоцентез, кордоцентез, біопсія хоріону. Біохімічні методи дослідження у різні терміни вагітності. Ізоантигенна несумісність крові матері та плода (резус-конфлікт, несумісність за системою АВО, ізолейкоцитарна та ін.). Патогенез, діагностика, тактика ведення, лікування, та профілактика з позиції доказової медицини. Гемолітична хвороба плода та новонародженого. Показання до дострокового розродження при резус-конфлікті.

Тема 7 Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Прееклампсія. Еклампсія.

Ранні гестози: класифікація, клініка, діагностика, лікування з позиції доказової медицини. Гіпертензивні розлади під час вагітності. Прееклампсія: патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування, тактика, профілактика з позиції доказової медицини. Еклампсія: клініка, діагностика, ускладнення, невідкладна допомога, тактика ведення. Рідкісні форми гестозів.

Тема 8 Невиношування вагітності. Передчасні пологи.Переношена вагітність. Проблема макросомії в акушерстві.

Причини мимовільного переривання вагітності в різні терміни. Класифікація, клініка, діагностика, лікування і профілактика мимовільного переривання вагітності з позиції доказової медицини. Загроза передчасних пологів: діагностика, лікування, акушерська тактика з позиції доказової медицини. Профілактика невинношування вагітності. Передчасні пологи. Етіологія та патогенез переношеної вагітності. Ознаки, що підтверджують переношування вагітності. Особливості ведення вагітності та пологів. Показання та умови та методи індукції пологової діяльності з позиції доказової медицини.

Тема 9 Вузкий таз. Аномалії положення та передлежання плода. Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода.

Аномалії кісткового тазу. Класифікація, діагностика. Діагностика синклітичного і асинклітичного вставлення голівки. Клінічно вузький таз. Особливості ведення пологів. Неправильне положення плода: класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності. Розгинальні передлежання голівки плода: класифікація, діагностика. Корекція неправильних положень під час вагітності. Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода, тактика ведення. Класифікація тазових передлежань плода. Діагностика та особливості ведення вагітності. Корекція тазових передлежань під час вагітності. Особливості ведення пологів при тазових передлежаннях плода. Біомеханізм пологів при тазових передлежаннях плода. Ручна допомога при чисто сідничному передлежанні за методом Цов"янова I Класична ручна допомога при виведенні плечового пояса. Виведення голівки за методом Морісо-Левре-Ляшапель. Ручна допомога при ножному передлежанні за методом Цов"янова II.

Тема 10 Аномалії скоротливої діяльності матки.

Класифікація, фактори ризику, патогенез різних видів аномалій пологової діяльності. Сучасні методи діагностики і лікування порушень пологової діяльності з позиції доказової медицини. Профілактика порушень пологової діяльності. Перинатальні наслідки.

Тема 11 Акушерські кровотечі під час першої та другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.

Кровотечі у першій половині вагітності (мимовільний аборт, позаматкова вагітність, передчасне відшарування та передлежання плаценти). Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Передлежання плаценти: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, особливості перебігу, ведення вагітності та пологів. Передчасне відшарування нормально розташованої плаценти: етіологія, клініка, діагностика, особливості ведення вагітності і пологів. Матка Кювелера. Порушення процесів відшарування плаценти. Маткова кровотеча в послідовому і ранньому післяпологовому періоді. Гіпотонічна кровотеча. Коагулопатична кровотеча (емболія навколоплідними водами та інші причини). Геморагічний шок, термінальні стани в акушерстві. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Сучасні підходи до інфузійно-трансфузійної та інтенсивної терапії і реанімації при кровотечах в акушерстві з позиції доказової медицини.

Тема 12 Оперативне акушерство. Пологовий травматизм.

Загальні поняття про оперативні втручання в акушерстві: операції переривання вагітності в ранні та пізні терміни. Операції для підготовки пологових шляхів (періно - та епізіотомія, амніотомія). Акушерські щипці, вакуум-екстракція плода, кесарів розтин: показання. Оперативні втручання в послідовому та післяпологовому періоді. Ручне відокремлення плаценти, виділення посліду: техніка проведення. Ручне та інструментальне обстеження матки після пологів. Показання до надпихової ампутації, екстирпації матки, перев'язки внутрішніх здухвинних артерій. Травматичні ушкодження вульви, піхви, промежини. Розрив шийки матки. Розрив матки: класифікація, механізм виникнення. Клінічна картина розриву матки: загрозового, того, що почався і вже відбувся. Особливості розриву матки за рубцем. Діагностика, лікування і профілактика з позиції доказової медицини. Виворіт матки. Розходження і розриви зчленувань таза. Післяпологові нориці. Етіологія, лікування, профілактика з позиції доказової медицини.

Тема 13 Вагітність і пологи при екстрагенітальних захворюваннях.

Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи (вадах серця, гіпертонічній хворобі, артеріальній гіпотензії, хворобах кровотворних органів, хворобах органів сечовидільної системи; печінки та жовчного міхура; органів дихання; органів травної системи; ендокринної системи; нервової системи; органів зору; гострих та хронічних інфекційних хворобах, туберкульозі. Перебіг вагітності і пологів при гінекологічних захворюваннях. Особливості перебігу та тактика ведення при гострій хірургічній патології з позиції доказової медицини.

Тема 14 Післяпологові септичні захворювання. Перинатальні інфекції. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ.

Післяпологові септичні захворювання: післяпологова септична рана, післяпологовий метроендометрит, метрофлебіт, мастит, післяпологовий перитоніт, перитоніт після кесарева розтину. Акушерський сепсис: класифікація етіологія, патогенез, діагностика, сучасні принципи лікування, профілактика з позиції доказової медицини. Септичний шок, невідкладна допомога з позиції доказової медицини. Методи пригнічення лактації. Перинатальні інфекції у вагітних: клінічний перебіг, діагностика, тактика ведення, лікування, профілактика з позиції доказової медицини. Принципи ведення вагітності і пологів у жінок з ВІЛ. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ з позиції доказової медицини.

Тема 15 Захист учбової історії пологів. Диференційований залік.

Захист учбової історії пологів. Захист історії хвороби буде включати питання особливостей збору анамнезу, методів обстеження, аналізу перебігу пологів та оцінки стану новонародженого (тобто, відповідно проведеної курації). Підсумкове заняття буде включати питання до всього курсу фізіологічного та патологічного акушерства, серед яких: теоретичні питання, питання до комп'ютерного тестового контролю, а також відрацювання практичних навичок у симуляційному центрі (при відсутності карантину - біля ліжка хворого).

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

PH1	Збирати медичну інформацію про акушерську пацієнтку і вміти аналізувати клінічні дані (здобути навички опитування, зовнішнього та внутрішнього акушерського та клініко-лабораторного обстеження вагітної, роділлі та породіллі). Обґрунтовувати та застосувати клінічні методи для розуміння проявів акушерської та гінекологічної патології.
PH2	Проводити диференційну діагностику акушерської патології, формулювати клінічний діагноз на підставі оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень.
PH3	Вміти визначати тактику ведення хворих при різних патологічних станах.
PH4	Виділяти основний клінічний синдром, вміти визначати акушерську ситуацію, встановлювати попередній та клінічний діагноз, план ведення пологів.
PH5	Обґрунтовувати застосування основних інвазивних та неінвазивних діагностичних методів, вміти виконувати медичні маніпуляції
PH6	Застосовувати на практиці алгоритми обстеження та ведення хворих з невідкладними станами, опанувати методи лікування невідкладних станів в акушерській практиці.
PH7	Аргументувати інформацію для прийняття рішень щодо ведення вагітності та пологів, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності.
PH8	Набути здатність до ведення медичної документації в акушерському стаціонарі та на амбулаторному прийомі, в тому числі електронних форм.
PH9	Вміти проводити оцінку загального стану новонародженої дитини та надавати невідкладну допомогу новонародженому в пологовій залі за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
PH10	Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги в умовах обмеженого часу, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану у вагітної, роділлі чи породіллі.
PH11	Засвоїти основні класи фармакологічних препаратів, що застосовуються в акушерській практиці, застосувати відповідні клініко-фармакологічні принципи для ведення вагітних, роділль і породілль, розраховувати дози препаратів.
PH12	Вміти оцінювати вплив навколишнього середовища на стан внутрішньоутробного плода та здоров'я вагітної.
PH13	Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 222 Медицина:

ПР1	1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати найбільш вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПР2	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4)
ПР3	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 4, пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПР4	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики), дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2).
ПР5	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану хворої (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПР6	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, що базуються на засадах доказової медицини, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПР7	Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні хворих на захворювання (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПР8	Визначати необхідну дієту при лікуванні хворих на захворювання (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПР9	Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПР10	Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПР11	Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, за будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі головного клінічного синдрому (тяжкості стану) діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу за допомогою стандартних схем, що базуються на засадах доказової медицини.
ПР12	Надавати екстрену медичну допомогу, за будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі головного клінічного синдрому (тяжкості стану) діагнозу невідкладного стану (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми, що базуються на засадах доказової медицини.
ПР14	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПР15	Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги в умовах обмеженого часу, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 3).
ПР16	Планувати та втілювати систему санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
ПР18	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПР19	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Тема 1. Організація акушерсько-гінекологічної служби в Україні. Жіночий таз. Плід як об'єкт пологів.

Пр1 "Організація акушерсько-гінекологічної служби в Україні. Роль сімейного лікаря в наданні акушерсько-гінекологічної допомоги." (денна)

Предмет акушерства та гінекології, його значення. Основні етапи розвитку. Організація акушерсько-гінекологічної служби в Україні. Структура акушерсько-гінекологічних стаціонарів. Роль сімейного лікаря в наданні акушерсько-гінекологічної допомоги. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, за відсутності карантинних обмежень у акушерському стаціонарі: ознайомлення зі структурою клінічного закладу, організацією його роботи, вивчення нормативних актів, що регламентують роботу акушерсько-гінекологічного лікувального закладу, як стаціонарного, так і поліклінічного типу, а також нормативних актів, що регламентують роботу лікаря акушера-гінеколога. Застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів) з подальшим обговоренням.

Пр2 "Жіночий таз. Плід як об'єкт пологів." (денна)

Таз з анатомічної та акушерської точок зору. Будова і розміри жіночого таза. Площини і розміри малого таза. Вимірювання розмірів таза. Додаткові розміри таза. Тазове дно. Будова і розміри голівки та тулуба плода. Поняття про зрілість новонародженого. Ознаки доношеності та зрілості плода. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, робота у симуляційному центрі з використанням акушерського фантома та медичного обладнання (тазомір, сантиметрова стрічка). Освоєння практичних навичок у симуляційному центрі (відпрацювання навичок на фантомі: вимірювання розмірів тазу за допомогою тазоміра, вимірювання індекса Соловйова та вимірювання ромба Міхаеліса за допомогою сантиметрової стрічки). Проведення пельвіометрії на фантомі, віртуальній пацієнтці чи на вагітній жінці (за умови відсутності карантинних обмежень) у профільних відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 2. Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.

Пр3 "Фізіологія вагітності." (денна)

Адаптаційні процеси в організмі жінки під час вагітності. Диспансерне спостереження та догляд за вагітними. Діагностика ранніх та пізніх термінів вагітності. Ведення фізіологічної вагітності. Особливості ведення вагітних в умовах жіночої консультації. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. За відсутності карантинних обмежень робота у профільних відділеннях лікувального закладу - жіноча консультація чи акушерський стаціонар (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Опанування навичок збору анамнезу, визначення терміну допологової відпустки, передбачуваної дати пологів з використанням рольових ігор, залученням віртуальної пацієнтки. Робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методикою проведення інструментальних та функціональних методів обстеження вагітної) з подальшим обговоренням.

Пр4 "Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода." (денна)

Методи обстеження вагітних. Топографія плода у матці. Питання перинатальної охорона плода. Вплив шкідливих факторів зовнішнього середовища на плід. Питання перинатальної фармакології. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, в умовах симуляційного центру (опанування практичних навичок на муляжах з використанням акушерського фантома: проведення зовнішнього акушерського обстеження вагітної з використанням прийомів Леопольда, вимірювання окружності живота, висоти стояння дна матки, аускультация серцебиття плода, пельвіометрія, визначення істинної кон'югати; проведення внутрішнього акушерського обстеження, вимірювання діагональної кон'югати). За відсутністю карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу біля ліжка хворої (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Опанувати навички ведення гравідограми. Робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методикою проведення інструментальних та функціональних методів обстеження вагітної, прийоми зовнішнього акушерського обстеження) з подальшим обговоренням. Опанування навичок збору анамнезу, визначення терміну допологової відпустки, передбачуваної дати пологів за допомогою рольових ігор.

Тема 3. Фізіологія пологів. Знеболювання пологів.

Пр5 "Фізіологія пологів." (денна)

Причини настання пологів. Основні принципи ведення нормальних пологів. Особливості біомеханізму пологів. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті. За відсутністю карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом): робота в пологовій залі. Ознайомлення студента з основними принципами ведення пологів. Підтримуючий догляд під час пологів і розродження. Ведення партограми (робота з медичною документацією). Оцінювання результатів дослідження стану плода (робота з обладнанням лікувального закладу – фетальним кардіомонітором, трактування результатів КТГ, проведення УЗД, трактування результатів БПП, доплерометрії кровотоку), визначення тактики ведення вагітності в залежності від отриманих результатів. Робота в симуляційному центрі (опанування навичок на акушерському фантомі з відпрацюванням біомеханізму пологів при передньому та задньому виді потиличного передлежання; проведення визначення положення голівки плода. Освоєння навичок епізіотомії, місцевої анестезії; активне ведення III періоду пологів, визначення ознак та відпрацювання зовнішніх прийомів відділення та видалення посліду, огляд пологових шляхів. Робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів по веденню фізіологічних пологів) з подальшим обговоренням. Робота з віртуальним пацієнтом, освоєння навичок з використанням рольових ігор).

Пр6 "Знеболювання пологів." (денна)

Методи знеболювання пологів. Немедикаментозне та медикаментозне знеболення пологів з позиції доказової медицини. Вимоги до медикаментозного знеболювання. Психопрофілактична підготовка до пологів. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методиками психопрофілактичної підготовки до пологів, методиками спінальної, епідуральної анестезії, ендотрахеального наркозу) з подальшим обговоренням. Рольові ігри. За можливістю робота біля ліжка хворого у профільних відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом): робота в умовах пологової зали, акушерської операційної (ознайомлення з методиками спінальної, епідуральної анестезії, ендотрахеального наркозу, що застосовуються з метою знеболення акушерських операцій).

Тема 4. Фізіологія післяпологового періоду. Фізіологія періоду новонародженості. Реанімація новонароджених.

Пр7 "Фізіологія післяпологового періоду." (денна)

Зміни в організмі породіллі, статевих органах, молочних залозах. Клініка та ведення післяпологового періоду. Концепція грудного вигодовування. Післяпологова контрацепція: метод лактаційної аменореї (МЛА). Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, в симуляційному центрі (опанування практичних навичок на муляжах - акушерський фантом, фантом новонародженого), відпрацювання навиків догляду за новонародженим. Робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методикою ведення післяпологового періоду, грудного вигодовування, дотримання принципів "теплого ланцюжка", догляду за здоровим новонародженим) з подальшим обговоренням.

Пр8 "Фізіологія періоду новонародженості. Реанімація новонароджених." (денна)

Анатомо-фізіологічні особливості періоду новонародженості. Оцінка стану новонародженого за шкалою Апгар. Особливості догляду за новонародженим. Первинний туалет новонародженого. Вивчення десяти кроків теплового ланцюжка. Переваги сумісного перебування матері та дитини. Особливості надання реанімаційної допомоги новонародженим у пологовій залі. Показання до надання реанімаційної допомоги новонародженим. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, в симуляційному центрі (освоєння алгоритму надання реанімаційної допомоги новонародженим (фантом новонародженого, медичне устаткування - пінлон, ларингоскоп, інтубаційні трубки та ін.). За відсутності карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу: акушерському стаціонарі, відділенні інтенсивної терапії новонароджених (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з надання реанімаційної допомоги новонародженим) з подальшим обговоренням.

Тема 5. Аномалії розвитку плідного яйця. Багатоплідна вагітність.

Пр9 "Аномалії розвитку плідного яйця." (денна)

Аномалії позазародкових елементів плідного яйця/плаценти, плідних оболонок і пупкового канатика. Багатоводдя і маловоддя: причини, діагностика тактика ведення вагітності з позиції доказової медицини, наслідки для плода і новонародженого. Спадкові та вроджені захворювання плода. Діагностика. Показання до медико-генетичного консультування. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (опанування практичних навичок на акушерському фантомі). За відсутності карантинних обмежень робота у профільних відділеннях лікувального закладу: кабінеті медичного генетика, робота в кабінеті ультразвукової діагностики (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів по розвитку аномалій плідного яйця) з подальшим обговоренням.

Пр10 "Багатоплідна вагітність." (денна)

Багатоплідна вагітність: класифікація, діагностика, особливості перебігу та ведення багатоплідної вагітності у залежності від типу плацентації. Пологи при багатоплідній вагітності. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (опанування практичних навичок на акушерському фантомі). За відсутності карантинних обмежень робота у профільних відділеннях лікувального закладу: кабінеті медичного генетика, робота в кабінеті ультразвукової діагностики (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів по веденню багатоплідної вагітності та пологів) з подальшим обговоренням.

Тема 6. Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода. Ізоантигенна несумісність крові матері та плода.

Пр11 "Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода." (денна)

Плацентарна дисфункція, дистрес плода, затримка росту плода: фактори ризику, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності, лікувально-профілактичні заходи з позиції доказової медицини. Методи діагностики стану плода: неінвазивні - УЗД, КТГ, визначення біофізичного профілю плода, доплерометрія кровотоку, МРТ; інвазивні - амніоцентез, кордоцентез, біопсія хоріона, визначення скальп-лактату в пологах, трактування результатів обстеження з визначенням подальшої тактики ведення вагітності та пологів. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (опанування практичних навичок на акушерському фантомі). Робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методами діагностики стану плода) з подальшим обговоренням. За умови відсутності карантинних обмежень робота у профільних відділеннях лікувального закладу з медичним обладнанням: фетальний кардіомонітор, апарат ультразвукової діагностики та ін. (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Пр12 "Ізоантигенна несумісність крові матері та плода." (денна)

Ізоантигенна несумісність крові матері та плода (резус-конфлікт, несумісність за системою АВО, ізолейкоцитарна та ін.). Гемолітична хвороба плода та новонародженого. Показання до дострокового розродження при резус-конфлікті. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, в симуляційному центрі (опанування практичних навичок на акушерському фантомі), робота із застосуванням віртуальної симуляції (перегляд фільмів по веденню вагітності за умови ізоантигенної несумісності крові матері і плода) з подальшим обговоренням. За умови відсутності карантинних обмежень робота у профільних відділеннях лікувального закладу з медичним обладнанням: фетальний кардіомонітор, апарат ультразвукової діагностики та ін. (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 7. Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преєклампсія. Еклампсія.

Лк1 "Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преєклампсія. Еклампсія." (денна)

Ранні гестози: класифікація, клініка, діагностика, лікування з позиції доказової медицини. Гіпертензивні розлади під час вагітності. Преєклампсія: патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування з позиції доказової медицини, профілактика. Еклампсія: клініка, діагностика, ускладнення, невідкладна допомога, тактика ведення з позиції доказової медицини. Рідкісні форми гестозів. Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину - в режимі on-line).

Пр13 "Ранні гестози." (денна)

Ранні гестози: класифікація, клініка, діагностика, лікування з позиції доказової медицини. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, в симуляційному центрі (відпрацювання навичок на фантомах), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів по веденню вагітної з ранніми гестозами з подальшим обговоренням). Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри, опанування навичок виявлення ранні ознаки гестозів, використання простих скринінгових методів для діагностики гестозів, проведення оцінки результатів лабораторного обстеження. За можливістю робота біля ліжка хворого у профільних відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Пр14 "Гіпертензивні розлади при вагітності. Преєклампсія. Еклампсія." (денна)

Гіпертензивні розлади під час вагітності. Преєклампсія: патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування з позиції доказової медицини та профілактика гіпертензивних розладів під час вагітності. Еклампсія: клініка, діагностика, ускладнення, невідкладна допомога, тактика ведення з позиції доказової медицини. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, в симуляційному центрі (відпрацювання навичок на фантомах), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з надання невідкладної допомоги при нападі еклампсії з подальшим обговоренням, відео-дискусія підходів до лікування та профілактики преєклампсії з позиції сучасних європейських акушерських шкіл). Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри, проведення оцінки результатів лабораторного обстеження. За можливістю робота біля ліжка хворого. у профільних відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом): робота у відділенні екстрагенітальної патології та акушерської реанімації (визначення тактики ведення вагітності та пологів при пізніх гестозах, освоєння алгоритму надання невідкладної допомоги при нападі еклампсії).

Тема 8. Невиношування вагітності. Передчасні пологи.Переношена вагітність. Проблема макросомії в акушерстві.

Лк2 "Невиношування вагітності. Передчасні пологи." (денна)

Причини мимовільного переривання вагітності в різні терміни. Класифікація, клініка, діагностика, лікування з позиції доказової медицини і профілактика мимовільного переривання вагітності. Загроза передчасних пологів: діагностика, лікування з позиції доказової медицини, акушерська тактика. Профілактика невиношування вагітності. Передчасні пологи. Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину - в режимі on-line).

Пр15 "Невиношування вагітності. Передчасні пологи." (денна)

Загроза передчасних пологів: діагностика, лікування з позиції доказової медицини, акушерська тактика. Профілактика невиношування вагітності. Тактика ведення передчасних пологів. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (опанування практичних навичок на акушерському фантомі). За відсутністю карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом): робота в акушерському стаціонарі (продовження відпрацювання навичок огляду шийки матки в дзеркалах, проведення рН-метрії вагінального вмісту з метою визначення підтікання навколоплідних вод, оцінка ступеню зрілості шийки матки за Бішопом). Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з демонстрацією клінічних проявів загрози передчасних пологів). Крім того, при вивченні даної патології передбачаються рольові ігри: відпрацювання навиків встановлення попереднього діагнозу передчасних пологів та розроблення тактики ведення віртуального пацієнта. Планувати профілактичні заходи при зазгоді передчасних пологів.

Пр16 "Переношена вагітність. Проблема макросомії в акушерстві." (денна)

Етіологія та патогенез переношеної вагітності. Особливості ведення вагітності та пологів з позиції доказової медицини. Показання та умови індукції пологової діяльності. Методи індукції пологів. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (опанування навиків ведення пологів на акушерському фантомі, прийоми виведення плечового поясу при дисточії плечиків), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів по індукції пологів при переношеній вагітності, застосування прийому Патвардана при оперативному розродженні, акушерських прийомів по виведенню плечового поясу при дисточії плечиків) з подальшим обговоренням. Крім того, при вивченні даної теми передбачається освоєння методів преіндукції та індукції пологової діяльності (механичних методів підготовки до пологів: пальцеве відшарування навколоплідних оболонок, введення в шийку матки баллоного катетера Фолея, застосування ламінаріїв, та медикаментозних середників). Визначення ознак, що підтверджують переношування вагітності. За відсутності карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 9. Вузкий таз. Аномалії положення та передлежання плода. Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода.

Пр17 "Вузкий таз. Аномалії положення та передлежання плода." (денна)

Аномалії кісткового тазу. Класифікація, діагностика. Діагностика асинклітичного вставлення голівки. Клінічно вузький таз. Особливості ведення пологів. Неправильне положення плода: класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності з позиції доказової медицини. Розгинальні передлежання голівки плода: класифікація, діагностика. Корекція неправильних положень під час вагітності. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (відпрацювання навичок зовнішнього та внутрішнього акушерського обстеження, застосування прийомів Леопольда, освоєння техніки комбінованого зовнішньо-внутрішнього повороту плода, екстракції плода за ніжку, за паховий згин, вивчення та відпрацювання біомеханізмів пологів при розгинальних передлежаннях плода з використанням акушерського фантома). Навчитися визначати діагностичні критерії вузького тазу (проводити пельвіометрію). Встановлювати діагноз клінічно вузького тазу (ознака Вастена, Цангенмейстера на фантомі). Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів за темою заняття з подальшим обговоренням). Крім того, при вивченні даної теми передбачаються рольові ігри, опанування навичок огляду, пальпації «один на одному», проведення пельвіометрії з визначенням розмірів таза. За відсутності карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Пр18 "Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода." (денна)

Неправильне положення плода: класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності. Розгинальні передлежання голівки плода: класифікація, діагностика. Корекція неправильних положень під час вагітності. Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода, тактика ведення. Класифікація тазових передлежань плода. Діагностика та особливості ведення вагітності. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (відпрацювання з використанням акушерського фантома навичок зовнішнього та внутрішнього акушерського обстеження, застосування прийомів Леопольда, освоєння техніки корекції тазових передлежань під час вагітності; вивчення особливостей ведення пологів при тазових передлежаннях плода; відпрацювання біомеханізму пологів при тазових передлежаннях плода; ручна допомога при чисто сідничному передлежанні за методом Цов"янова I; класична ручна допомога при виведенні плечового пояса; виведення голівки за методом Морісо-Левре-Ляшпель; ручна допомога при ножному передлежанні за методом Цов"янова II). Визначення показань до оперативного розродження при тазових передлежаннях плода. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів за темою заняття з подальшим обговоренням). Рольові ігри. За відсутності карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 10. Аномалії скоротливої діяльності матки.

Пр19 "Аномалії скоротливої діяльності матки." (денна)

Класифікація, фактори ризику, патогенез різних видів аномалій пологової діяльності. Профілактика порушень пологової діяльності. Механізм скорочення міометрія під час перейм (контракції, ретракції, дистракції). Порядок запису партограми. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (опрацювання навичок з використанням акушерського фантома). За відсутності карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Відпрацювання практичних навичок: визначення готовності організму матері до пологів; оцінка зрілості шийки матки (шкала ступенів зрілості шийки матки за Є.Х. Бішопом). Освоєння методів діагностики і лікування порушень пологової діяльності. Діагностика періодів і фаз пологів. Моніторинг стану плода в пологах. Робота з обладнанням клінічного закладу з освоєнням методик реєстрації скорочень матки та серцебиття плода (за допомогою фетального кардіомонітора). Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів за темою заняття: аномалії пологової діяльності) з подальшим обговоренням).

Тема 11. Акушерські кровотечі під час першої та другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.

Лк3 "Акушерські кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечі в акушерстві." (денна)

Причини акушерської кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Оцінка об'єму крововтрати. Алгоритм надання невідкладної допомоги при акушерських кровотечах. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечі в акушерстві. Алгоритм надання невідкладної допомоги при геморагічному шоці. Тромбоемболія легеневої артерії. Емболія навколоплідними водами. Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину - в режимі on-line).

Пр20 "Акушерські кровотечі під час першої та другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді." (денна)

Етіологія та клініка розвитку акушерської кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (відпрацювання навичок зовнішнього та внутрішнього акушерського обстеження на акушерському фантомі), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів по веденню пацієток з акушерськими кровотечами під час першої та другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді) з подальшим обговоренням). За відсутністю карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Освоїти практичні навички оцінки об'єму крововтрати. Вміти розробляти алгоритм надання невідкладної допомоги при акушерських кровотечах.

Пр21 "Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві." (денна)

Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Тромбоемболія легеневої артерії. Емболія навколоплідними водами. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі, застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з алгоритмами надання інтенсивної терапії і реанімації при кровотечах в акушерстві) з подальшим обговоренням. За відсутністю карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом): робота в пологовій залі, відділенні інтенсивної терапії. Освоїти практичні навички оцінки об'єму крововтрати. Вміти розробляти алгоритм надання невідкладної допомоги при акушерських кровотечах. Розробляти алгоритм надання невідкладної допомоги при геморагічному шоці, ДВЗ-синдромі. Визначення стадії ДВЗ-синдрому, оцінка лабораторних показників. Вивчення сучасних підходів до інфузійно-трансфузійної та інтенсивної терапії і реанімації при тромбоемболії легеневої артерії, емболії навколоплідними водами.

Тема 12. Оперативне акушерство. Пологовий травматизм.

Лк4 "Пологовий травматизм. Акушерські операції." (денна)

Травматичні ушкодження вульви, піхви, промежини. Розрив шийки матки. Розрив матки: класифікація, механізм виникнення. Клінічна картина розриву матки. Особливості розриву матки за рубцем. Діагностика, лікування і профілактика. Загальні поняття про оперативні втручання в акушерстві: операції переривання вагітності в ранні та пізні терміни. Операції для підготовки пологових шляхів (періно - та епізіотомія, амніотомія). Акушерські щипці, вакуум-екстракція плода, кесарів розтин: показання. Оперативні втручання в послідовому та післяпологовому періоді. Ручне відокремлення плаценти, виділення посліду: техніка проведення. Ручне та інструментальне обстеження матки після пологів. Кесарів розтин. Абсолютні та відносні покази. Техніка проведення. Особливості передопераційної підготовки та післяопераційного ведення хворих. Показання до надпихової ампутації, екстирпації матки, перев'язки внутрішніх здухвинних артерій. Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину - в режимі on-line).

Пр22 "Оперативне акушерство." (денна)

Загальні поняття про оперативні втручання в акушерстві. Акушерські щипці, вакуум-екстракція плода. Кесарів розтин: показання. Оперативні втручання в послідовому та післяпологовому періоді. Показання до надпихової ампутації, екстирпації матки, перев'язки внутрішніх здухвинних артерій. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (відпрацювання навиків малих акушерських операцій на фантомі: операції для підготовки пологових шляхів (перінео- та епізіотомія, амніотомія); акушерські щипці, вакуум-екстракція плода, ручне відокремлення плаценти, виділення посліду: техніка проведення; ручне та інструментальне обстеження матки після пологів). За відсутністю карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом): робота в акушерському відділенні, акушерській операційній. Визначення абсолютних та відносних показань до кесарського розтину. Освоєння методів передопераційної підготовки та післяопераційного ведення хворих. Вивчення техніки кесарського розтину у нижньому сегменті матки, техніки накладання акушерських щипців та вакуум-ексTRACTОРА з використанням віртуальної симуляції (перегляд відеофільмів з подальшим обговоренням).

Пр23 "Пологовий травматизм." (денна)

Травматичні ушкодження вульви, піхви, промежини. Розрив шийки матки. Розрив матки: класифікація, механізм виникнення. Клінічна картина розриву матки: загрозливого, того, що почався і вже відбувся. Особливості розриву матки за рубцем. Діагностика, лікування з позиції доказової медицини і профілактика. Виворіт матки. Розходження і розриви зчленувань таза. Післяпологові нориці. Етіологія, лікування з позиції доказової медицини, профілактика. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (ушивання розривів пологових шляхів на акушерському фантомі, освоєння методики місцевого знеболення), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення ушивання розривів пологових шляхів) з подальшим обговоренням. За відсутністю карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 13. Вагітність і пологи при екстрагенітальних захворюваннях.

Пр24 "Вагітність і пологи при екстрагенітальних захворюваннях." (денна)

Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи (вадах серця, гіпертонічній хворобі, артеріальній гіпотензії, хворобах кровотворних органів, хворобах органів сечовидільної системи; печінки та жовчного міхура; органів дихання; органів травної системи; ендокринної системи; нервової системи; органів зору; гострих та хронічних інфекційних хворобах, туберкульозу). Клініка, діагностика, лікування з позиції доказової медицини. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (акушерський фантом), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з алгоритмами ведення вагітних з екстрагенітальною патологією) з подальшим обговоренням. За відсутністю карантинних обмежень робота біля ліжка хворого у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Пр25 "Вагітність і пологи при екстрагенітальних захворюваннях" (денна)

Перебіг вагітності і пологів при екстрагенітальних захворюваннях. Особливості перебігу та тактика ведення при гострій хірургічній патології. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (акушерський фантом), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з алгоритмами ведення вагітних з екстрагенітальною патологією) з подальшим обговоренням. За відсутністю карантинних обмежень робота біля ліжка хворого у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 14. Післяпологові септичні захворювання. Перинатальні інфекції. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ.

Лк5 "Післяпологові септичні захворювання." (денна)

Післяпологові септичні захворювання: післяпологова септична рана, післяпологовий метроендометрит, метрофлебіт, мастит, післяпологовий перитоніт, перитоніт після кесарева розтину. Акушерський сепсис: класифікація етіологія, патогенез, діагностика, сучасні принципи лікування, профілактика. Септичний шок, невідкладна допомога. Викладання проводиться у вигляді мультимедійних лекцій (при наявності карантину - в режимі on-line).

Пр26 "Післяпологові септичні захворювання." (денна)

Післяпологові септичні захворювання: післяпологова септична рана, післяпологовий метроендометрит, метротромбофлебіт, мастит, післяпологовий перитоніт, перитоніт після кесаревого розтину. Акушерський сепсис: класифікація етіологія, патогенез, діагностика, сучасні принципи лікування з позиції доказової медицини, профілактика. Септичний шок, невідкладна допомога. Методи пригнічення лактації. Перинатальні інфекції у вагітних: клінічний перебіг, діагностика, тактика ведення, лікування з позиції доказової медицини, профілактика. Принципи ведення вагітності і пологів у жінок з ВІЛ. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (робота з акушерським фантомом), застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з основними клінічними проявами післяпологової септичної інфекції) з подальшим обговоренням. За відсутності карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом) у відділенні екстрагенітальної патології (збір анамнезу, обстеження вагітних з перинатальними інфекціями), кабінеті ультразвукової діагностики (визначення ультразвукових ознак інфікування плода). Рольова гра. Вміти озробляти алгоритм надання невідкладної допомоги при септичному шоці.

Пр27 "Перинатальні інфекції. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ." (денна)

Перинатальні інфекції у вагітних: клінічний перебіг, діагностика, тактика ведення, лікування з позиції доказової медицини, профілактика. Принципи ведення вагітності і пологів у жінок з ВІЛ. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті, симуляційному центрі (робота з акушерським фантомом), застосування віртуальної симуляції (перегляд тематичних фільмів) з подальшим обговоренням. За відсутності карантинних обмежень робота у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом) у відділенні екстрагенітальної патології (збір анамнезу, обстеження вагітних з перинатальними інфекціями), кабінеті ультразвукової діагностики (визначення ультразвукових ознак інфікування плода). Рольова гра.

Тема 15. Захист учбової історії пологів. Диференційований залік.

Пр28 "Захист учбової історії пологів." (денна)

Навчальна історія хвороби, що базується на клінічній курації хворих з оформленням даних обстеження та додаткових методів дослідження, з метою встановлення та обґрунтування діагнозу і призначення схеми лікування.

A1 "Диференційований залік." (денна)

Комп'ютерне тестування

7.2 Види навчальної діяльності

НД1	Написання та захист історії хвороби
НД2	Самонавчання
НД3	Підготовка до Крок-2

НД4	Інтерпретація лабораторних (клінічний аналіз крові, сечі, біохімічний аналіз крові, імунологічні дослідження тощо) та інструментальних (КТГ, КТ, МРТ, УЗД з доплерометрією кровотоку, трансвагінальною цервікометрією, визначенням біофізичного профіля плода) методів обстеження
НД5	Підготовка до практичних занять
НД6	Розв'язання практичних завдань за допомогою онлайн-технологій
НД7	Підготовка мультимедійних презентацій
НД8	Електронне навчання у системах (Zoom, MIX.sumdu.edu.ua)
НД9	Розбір клінічних кейсів
НД10	Практична робота з пацієнтом у профільних відділеннях лікарні
НД11	Підготовка до підсумкового диференційованого заліка
НД12	Перегляд навчальних фільмів
НД13	Індивідуальний дослідницький проєкт (студентська наукова робота, стаття, тези тощо)
НД14	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД15	Відпрацювання практичних навичок в симуляційному центрі

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Інтерактивні лекції
МН2	Case-based learning (CBL). Навчання на основі аналізу клінічного випадку, ситуації
МН3	Team-based learning (TBL). Командно-орієнтоване навчання
МН4	Research-based learning (RBL). Навчання через дослідження
МН5	Рольова гра
МН6	Мозковий штурм
МН7	Навчальна дискусія / дебати

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL, RBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчої і наукової діяльності та спрямовані на підготовку практикоорієнтованих спеціалістів.

Дисципліна забезпечує набуття студентами наступних soft skills: ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях. ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 5. Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії. ЗК 7. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання ECTS	Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
	Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
	Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
	Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

МФО1	Взаємооцінювання (peer assessment)
МФО2	Захист історії хвороби
МФО3	Тестування
МФО4	Захист індивідуального дослідницького проекту (виступ на конференції, конкурсі наукових робіт)
МФО5	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань
МФО6	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами
МФО7	Перевірка та оцінювання письмових завдань
МФО8	Розв'язування клінічних кейсів

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

МСО1	Оцінювання письмових робіт, опитування, розв'язування клінічного кейсу
МСО2	Захист історії хвороби
МСО3	Тестування
МСО4	Підсумковий контроль: диференційований залік (відповідно до регламенту проведення)
МСО5	Захист індивідуального дослідницького проекту (заохочувальна діяльність, додаткові бали)

Контрольні заходи:

8 семестр	200 балів
МСО1. Оцінювання письмових робіт, опитування, розв'язування клінічного кейсу	100
	100

МСО2. Захист історії хвороби		10
		10
МСО3. Тестування		10
		10
МСО4. Підсумковий контроль: диференційований залік (відповідно до регламенту проведення)		80
	Відповідь на теоретичні запитання (3x15)	45
	Виконання практичного завдання	15
	Надання невідкладної допомоги	20

Контрольні заходи в особливому випадку:

8 семестр		200 балів
МСО1. Оцінювання письмових робіт, опитування, розв'язування клінічного кейсу		100
	У випадку карантинних обмежень практичні заняття проводяться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zoom, Google meet.	100
МСО2. Захист історії хвороби		10
	У випадку карантинних обмежень захист історії хвороби проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zoom, Google meet.	10
МСО3. Тестування		10
	У випадку карантинних обмежень тестування проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua.	10
МСО4. Підсумковий контроль: диференційований залік (відповідно до регламенту проведення)		80
	У випадку карантинних обмежень іспит проводиться у дистанційному режимі із застосуванням платформи Mix.sumdu.edu.ua, Zoom, Google meet.	80

При засвоєнні матеріалів модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального року обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – 100. Кількість балів студента вираховується за формулою 100 помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. За написання історії хвороби присвоюються такі бали: «5» - 5 балів, «4» - 4 бали, «3» - 3 бали, «2» - 0 балів. Захист історії хвороби: «5» - 5 балів, «4» - 4 бали, «3» - 3 бали, «2» - 0 балів. Загалом за історію хвороби студент максимально може отримати 10 бали, мінімально необхідний бал 6. За діагностичне тестування студент отримує максимально 10 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен отримати студент - 6 балів. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність

студента - 120. Студент допускається до диф. заліка за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів: 60 балів під час практичних занять, 6 балів за історію хвороби та 6 балів за тестування. Диференційований залік проводиться відповідно до розкладу наприкінці циклу. Білети містять 3 теоретичні запитання з різноманітної тематики та охоплюють усі розділи навчальної дисципліни (15 балів кожний), 1 практичне завдання (15 балів) та питання надання невідкладної допомоги (20 балів). Диф. залік зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проекту (захист студентської наукової роботи 12 балів, виступ на конференції 5 балів, стендова доповідь на конференції 4 бали, тези доповідей 3 бали). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди, архів рентгенограм, кардіотокограм, комп'ютерних томограм, результатів лабораторних методів обстеження
ЗН3	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ЗН4	Симуляційний центр (акушерський фантом для ведення пологів, фантом жіночого тазу, фантом новонародженої дитини для первинної реанімації з комплектом обладнання)
ЗН5	КНП СОР "Обласний клінічний перинатальний центр", КНП "Клінічний пологовий будинок Пресвятої Діви Марії", Медичний центр "МедСоюз", КНП ЦМКЛ
ЗН6	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, ноутбуки)
ЗН7	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)
ЗН8	Медичне обладнання (фетальний кардіомонітор, апарат УЗД, цифровий мамограф, ларингоскоп, пінлон, ростомір, ваги, сантиметрова стрічка, тазомір, тонометр, акушерський стетоскоп та ін.)

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Акушерство і гінекологія [Текст] : підручник: у 2-х кн. Кн.1 : Акушерство / В. І. Грищенко, М. О. Щербина, Б. М. Венцківський та ін. ; за ред.: В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — 3-тє вид., випр. — К. : Медицина, 2017. — 424 с.
2	Акушерство та гінекологія [Текст] : у 4 т. : [нац. підруч. для студентів вищ. мед. навч.закл. ІV рівня акредитації, лікарів-інтернів і лікарів-курсантів вищ. мед. закл. (ф-тів)післядип. освіти] / ред. В. М. Запорожан. - К.: Медицина. 2017.1032 с.

3	Williams Obstetrics, 25th Edition, Study Guide 25th Edition by Shivani Patel, Scott Roberts, Vanessa Rogers, Ashley Zink, Elaine Duryea, Jamie Morgan. USA. Mc. Graw Hill Education. 2021. 1340 p.
4	Фізіологічне акушерство: підручник (ВНЗ I—III р.а.) / І.Б. Назарова, В.Б. Самойленко. — 2-е вид., переробл. і допов. К. : Медицина, 2018. — 408 с.
5	Практикум з акушерства: навчальний посібник / І.І. Бачинська. — 2-е видання К. : Медицина, 2021, . — 104 с.
Допоміжна література	
1	Акушерство: підручник (за ред. Б.М. Венцовського, Г.К. Степанківської, В.П. Лакатоша). - К.: ВСВ Медицина, 2011. — 422 с.; Книга II Гінекологія. — К.: Медицина, 2012. — 648 с.
2	Gabbe's Obstetrics Study Guide: A Companion to the 8th Guide: A Companion to the 8th Edition Vanita D. Jain, Audrey A. Merriam, Eva K. Pressman, Rini Banerjee Ratan, Alyssa Stephenson-Famy, Thaddeus P. Waters. Copyrighted by Elsevier. 2021. 1346 p.
3	Gabbe's Obstetrics: Normal and Problem Pregnancies E-Book 8th Edition, Kindle Edition Mark B. Landon, Henry L. Galan, Eric R. M. Jauniaux, Deborah A Driscoll, Vincenzo Berghella. Copyrighted by Elsevier. 2019. 1240 p.
4	Прогнозування, лікування і профілактика акушерської та перинатальної патології в жінок із багатоплідною вагітністю : монографія. І.М. Нікітіна, В.І. Бойко, А.В. Бойчук, А.М. Лобода ; за заг. ред. І.М. Нікітіної. Суми : СумДУ. 2021. 317 с.
5	Нікітіна І. М. Багатоплідна вагітність : навчальний посібник. Нікітіна І. М., Кузьоменська М. Л. Суми : Університетська книга, 2014. 55 с.
6	Бойко В. І. Антенатальний догляд при багатоплідній вагітності : навчальний посібник. Бойко В. І., Нікітіна І. М., Калашник Н. В. Суми : Сумський державний університет, 2016. 105 с.
7	Затримка розвитку плода : навчальний посібник / В.І. Бойко, І.М. Нікітіна. - Суми : Сумський державний університет, 2015. - 80 с.
8	Еталони практичних навичок з акушерства та гінекології . Навчальний посібник Вдовиченко Ю.П., Шкіряк-Нижник З.А., Жилка Н.Я., Марченко А.М., Романенко Т.А., Синчук Л.М, Непочатова-Курашкевич Е.І., Сіліна Н.К. К: - 2014. — 56 с.
9	Акушерство та гінекологія : у 4-х т. : національний підручник / ред. В. М. Запорожан . - Київ : ВСВ Медицина Т. 2 : Неонатологія / В. М. Запорожан , М. Л. Аряєв, Д. О. Добрянський. - 2013. - 927 с.
10	Cunningham and Gilstrap's Operative Obstetrics, Third Edition 3rd Edition, Kindle Edition. Edward R. Yeomans, Barbara L. Hoffman, Larry C. Gilstrap, F. Gary Cunningham. Mc Graw-Hill Education. New York. 2020. 1253 p.